

64.**Rozporządzenie Ministra Skarbu**

z dnia 30 grudnia 1924 r.

w celu wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. w przedmiocie obrotu sztucznymi substancjami słodkimi.

Na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. w sprawie ujednostajnienia przepisów o wyrobie, sprzedaży i używaniu sztucznych substancyj słodkich (Dz. U. R. P. № 116, poz. 1056) zarządza się co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Sztucznymi substancjami słodkimi w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 116, poz. 1056) są wszelkie związki chemiczne mogące służyć do słodzenia pokarmów lub napoi, lecz nie posiadające własności odżywczych cukru. Do związków takich posiadających zwykle znacznie wyższą słodycz, niż cukier trzcinowy lub buraczany, należy:

- 1) sacharyna bez względu na nadawaną jej nazwę (jak np. sacharol, sacharynol, cukierina, kristaloza i t. p.), dalej
- 2) dulcyzna, glucyna i inne.

Przepisy wydane o sztucznych substancjach słodkich dotyczą również i tych związków chemicznych, które jak np. kwas ortosulfobenzoesowy mogą być za pomocą łatwych działań przetworzone na sacharynę lub zbliżone do niej sztuczne substancje słodkie.

§ 2. Przedmiotem handlu i wogóle obrotu na obszarze Rzeczypospolitej mogą być tylko te sztuczne substancje słodkie, które zostaną przez Ministerstwo Skarbu wyraźnie dopuszczone do obrotu na całym obszarze Rzeczypospolitej lub na części tegoż.

§ 3. Sztuczne substancje słodkie mogą być zasadniczo używane tylko do celów leczniczych i do badań naukowych.

§ 4. Na czas przejściowy jednak dozwala się aż do odwołania używania sztucznych substancyj słodkich do słodzenia napojów i pokarmów wyłącznie na użytek własny (domowy). Używanie ich do słodzenia produktów spożywczych lub napojów sprzedawanych względnie przeznaczonych na handel jest bezwarunkowo wzbronione.

U w a g a: Wszelkie produkty spożywcze lub napoje znajdujące się w lokalu handlowym należy uważać za przeznaczone na handel.

§ 5. Na prowadzenie handlu takimi artykułami czy to wyprodukowanymi na obszarze Rzeczypospolitej, czy też sprowadzonymi z zagranicy potrzebne jest pozwolenie władz skarbowych, a mianowicie:

- 1) na hurtowy handel sztucznymi substancjami słodkimi, jako też na sprowadzenie ich z zagranicy, względnie z obszaru w. m. Gdańska, potrzebne jest pozwolenie Ministerstwa Skarbu,
- 2) na drobną sprzedaż udzielają pozwolenia właściwe izby skarbowe.

§ 6. Pozwolenie na prowadzenie fabryki względnie na sprzedaż sztucznych substancyj słodkich gaśnie:

- 1) wskutek upływu czasu, na który opiewało,
- 2) wskutek zrzeczenia się go przez uprawnionego,
- 3) wskutek śmierci uprawnionego,
- 4) wskutek odebrania go przez właściwe władze skarbowe.

§ 7. Pozwolenie należy odebrać:

- 1) jeżeli uprawniony do wyrobu względnie handlu sztucznymi substancjami słodkimi nie

spełnia obowiązków nałożonych nań przez niniejsze przepisy lub rozporządzenia władz skarbowych, a zwłaszcza jeżeli uprawnienie do handlu odstąpił drugiej osobie,

- 2) jeżeli zajdą okoliczności przewidziane w § 43 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Wyrób sztucznych substancyj słodkich, jako też handel i wogóle wszelki obrót temi artykułami podlega przedewszystkiem nadzorowi władz i organów skarbowych.

§ 9. Przestrzeganie zakazu używania sztucznych substancyj słodkich do wyrobów produktów spożywczych i napojów, jako też zakazu nielegalnego handlu należy zarówno do władz skarbowych, jak i władz bezpieczeństwa publicznego.

§ 10. Kontrola skarbową ma prawo wstępu o każdej porze w czasie trwania fabrykacji względnie w czasie wykonywania sprzedaży sztucznych substancyj słodkich do wszelkich lokali, w których się wyrabia, przechowuje względnie sprzedaje powyższe artykuły.

§ 11. Za miejsce wyrobu należy uważać nie tylko te lokale, w których się faktycznie wyrabia sztucznie substancje słodkie, ale również wszelkie lokale, połączone z powyższymi ubikacjami.

§ 12. Każdy transport sztucznych substancyj słodkich na obszarze Rzeczypospolitej musi być pokryty przepisanimi dokumentami t. j. o ile pochodzi z krajowej fabryki sztucznych substancyj słodkich lub składów skarbowych — świadectwem przewozowym wydanym przez właściwą kontrolę skarbową; o ile zaś pochodzi z koncesjonowanych hurtowni sacharyny — duplikatem zamówienia, potwierdzonym przez hurtownię. Transporty sztucznych substancyj słodkich przewożone z obszaru w. m. Gdańska muszą być pokryte pozwoleniem Ministerstwa Skarbu.

§ 13. Wszelkie protokoły sporządzone z powodu naruszenia przepisów o wyrobie, sprzedaży, przechowywaniu, transporcie i wogóle o obrocie sztucznymi substancjami słodkimi mają być kierowane do właściwego urzędu akcyz i monopolów państwowych (D. O. S.), który je rozpatruje i w miarę uznania albo uzupełnia dochodzenia i sam je rozstrzyga lub też, o ile rozstrzygnięcie sprawy nie leży w jego kompetencji, odstępuje sprawę właściwej władzy skarbowej lub właściwemu sądowi.

§ 14. Rok sprawozdawczy dla fabryk wyrabiających sztuczne substancje słodkie, tudzież dla przedsiębiorstw sprzedających takowe liczy się od 1 stycznia do 31 grudnia włącznie.

§ 15. Z końcem każdego roku sprawozdawczego obowiązana jest każda fabryka, jako też każdy posiadający uprawnienie na prowadzenie handlu sztucznymi substancjami słodkimi na obszarze Rzeczypospolitej przedkładać przełożonemu urzędowi akcyz i monopolów (D. O. S.) treściwe i wyczerpujące sprawozdanie o wyrobie i obrocie względnie tylko o obrocie sztucznych substancyj słodkich.

II. O fabrykach wyrabiających sztuczne substancje słodkie.

§ 16. Podania o zezwolenie na urządzenie fabryki sztucznych substancji słodkich czy to samoistnej, czy też przy istniejącej już fabryce chemicznej, należy składać do właściwego urzędu akcyz i monopolów (D. O. S.).

W podaniach tych należy wymienić następujące szczegóły:

- miejsce i dokładny opis fabryki, jej urządzenia i sposób wyrabiania sztucznych substancji słodkich (w 3 egzemplarzach),
- nazwę wyrabiać się mających sztucznych substancji słodkich,
- ich skład chemiczny,
- skąd mają być sprowadzane surowce względnie półprodukty i jakie,
- przypuszczalną produkcję dobową, miesięczną i roczną,
- czy fabrykacja będzie prowadzona przez cały rok bez przerwy przez wszystkie dni robocze, czy też z przerwami i jakimi.

Do prosby należy dołączyć dokładny plan fabryki w trzech egzemplarzach z uwidocznieniem w nim rozmieszczenia maszyn i przyrządów potrzebnych do fabrykacji sztucznych substancji słodkich, pomieszczenia na przechowanie surowców względnie półfabrykatów, lokali na odważanie i przechowanie gotowych produktów, na kancelarię dla kontroli skarbowej, tudzież na ewentualne pomieszczenie dla tejże kontroli.

§ 17. Fabrykant winien podać urzędowi akcyz i monopolów imię i nazwisko technicznego kierownika fabryki i jego zastępcy względnie osoby, która w czasie nieobecności wyżej wymienionych będzie obowiązana do udzielania wyjaśnień władzom i organom skarbowym tudzież złożyć oświadczenie pisemne w formie prawem przepisanej, że dozwoli kontroli skarbowej, jako też delegatom władz skarbowych korzystać bezpłatnie z laboratorium fabrycznego celem przeprowadzenia badań dla celów skarbowych, tudzież z pomieszczeń na kancelarię i na mieszkanie dla kontroli skarbowej, wreszcie, że zobowiązuje się pokryć policzone mu przez władzę skarbową koszt utrzymania kontroli skarbowej dla fabryki sacharyny.

§ 18. Urząd akcyz i monopolów sprawdzi i w razie potrzeby uzupełni załączone do podania opisanie fabryki wraz z urządzeniem na podstawie przedłożonego planu sytuacyjnego.

Jeden egzemplarz tego ma być przechowywany w kancelarii fabryki i ma być tam każdej chwili dostępny dla kontroli skarbowej, drugi zaś egzemplarz ma być przechowany przy aktach koncesyjnych znajdujących się w urzędzie skarbowym akcyz i monopolów.

§ 19. Co najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem fabrykacji obowiązany jest fabrykant donieść pisemnie właściwemu urzędowi akcyz i monopolów (D. O. S.):

- dzień i godzinę rozpoczęcia fabrykacji sztucznych substancji słodkich,

- długość trwania zamierzonego okresu fabrykacyjnego,
- ilość i rodzaj przerobić się mających surowców względnie półproduktów, jako też
- ilość i rodzaj uzyskać się mających gotowych produktów.

§ 20. Wszelkie zmiany tak w rozmieszczeniu, jako też w urządzeniu fabryki mogą być dokonywane jedynie za wiedzą i zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

O zmianie w kierownictwie fabryki, jako też w fabrykacji (§ 19) należy zawiadomić do 24 godzin urząd akcyz i monopolów (D. O. S.).

§ 21. Wyrób sztucznych substancji słodkich, ich oddawanie do składu, obliczanie i wydawanie ze składu jako też wyrób ich opakowań odbywa się pod ścisłym dozorem kontroli skarbowej.

Okna w salach przeznaczonych na odważanie i przechowanie gotowych wyrobów muszą być zaopatrzone w siatki druciane i ubezpieczone przez kontrolę skarbową.

§ 22. W razie prowadzenia pracy w jednym tylko z pomieszczeń przeznaczonych np. do wyrobu, odważania lub przechowania sztucznych substancji słodkich, inne pomieszczenia winny być zamknięte i opieczetowane pieczęcią kontroli skarbowej.

Wejście do tych pomieszczeń dla osób obcych bez zezwolenia tejże kontroli jest wzbronione.

§ 23. W czasie przerwy pracy w fabryce wszystkie pomieszczenia mają być zamknięte i opieczetowane pieczęcią kontroli skarbowej. Wejście do nich w tym czasie dozwolone jest jedynie w obecności kontroli skarbowej.

§ 24. Fabrykant sztucznych substancji słodkich obowiązany jest do prowadzenia następujących ksiąg i zapisków:

- księgi surowców względnie półfabrykatów z kontem przychodu (ilości sprowadzonych względnie wytworzonych surowców) i kontem rozchodu (ilości surowców użytych do wyrobu sztucznych substancji słodkich),
- księgi produkcji z uwidocznieniem w niej ilości użytych surowców na wyrób sztucznych substancji słodkich, tudzież poszczególnych stadjów fabrykacji,
- księgi uzyskanych gotowych fabrykatów względnie równorzędnych związków chemicznych również z kontem przychodu i rozchodu,
- wykazu osób i instytucji uprawnionych przez władzę skarbową do poboru sztucznych substancji słodkich wprost z fabryki,
- wykazu osób zatrudnionych przy fabrykacji sztucznych substancji słodkich.

§ 25. Księgi ad a) — c) zamykane są tygodniowo i stronicami; wszystkie księgi i wykazy przechowuje się w fabryce przez lat pięć (5) do użytku władz skarbowych.

§ 26. Sprowadzane do fabryki przesyłki surowców, półfabrykatów lub gotowych wyrobów sztucznych substancji słodkich muszą być odbierane

w obecności kontroli skarbowej, wciągnięte na przychód do księgi wymienionej pod a). Do księgi tej dołącza się wszelkie dokumenty celne, tudzież zezwolenie Ministerstwa Skarbu, za którym przesyłka przysła do fabryki.

§ 27. Gotowe produkty (sztuczne substancje słodkie) mają być przeniesione z miejsca wyrobu do składu, gdzie się je w obecności kontroli skarbowej odważa i odlicza, zapisując wagę i ilość tychże do księgi uzyskanych gotowych fabrykatów (24 c) na przychód.

§ 28. Pakowanie zważonych sztucznych substancji słodkich w pudełka, słoiki i t. p. tj. w opakowanie przeznaczone do handlu odbywa się również pod dozorem kontroli skarbowej.

§ 29. Na każdym opakowaniu sztucznych substancji słodkich przechowanym w magazynie gotowych wyrobów musi być uwidocznione: nazwa handlowa substancji słodkich, waga netto tychże w danym opakowaniu, siła słodczy w stosunku do cukru, nazwa fabryki, która je wyrobiła i miejsce, gdzie się ta fabryka znajduje.

§ 30. Wydawanie sztucznych substancji słodkich z fabryki może nastąpić jedynie w obecności kontroli skarbowej i to tylko osobom względnie instytucjom posiadającym przepisane uprawnienie właściwej władzy skarbowej do pobierania względnie nabywania pewnych ściśle oznaczonych produktów w tej właśnie fabryce.

§ 31. O ile pozwolenie takie opiewa na prawo nabycia sztucznych substancji słodkich w pewnej określonej ilości—kontrola skarbową przestrzega, by z fabryki nie wydano więcej, jak w pozwoleniu podano.

§ 32. Sztuczne substancje słodkie przeznaczone do obrotu na obszarze Rzeczypospolitej mają być wydawane odbiorcom po cenach oznaczonych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

§ 33. Sztuczne substancje słodkie wydawane z fabryki muszą być zaopatrzone na opakowaniu zewnętrznym marką fabryczną, tudzież pieczęcią względnie plombą kontroli skarbowej. W razie, gdy sztuczne substancje słodkie wydawane są w skrzyniach, pakach i t. p., należy na skrzyniach, pakach i t. p. nałożyć zamknięcie urzędowe w ten sposób, żeby bez naruszenia go nie można otworzyć opakowania.

§ 34. Przy wydawaniu z fabryki każdej partii sztucznych substancji słodkich wypełnia kontrola skarbową w świadectwie przewozowym, jako też w duplikacie i w jego odcinku wszelkie rubryki, podając równocześnie numer zezwolenia władzy skarbowej na pobór tych artykułów. Unikat świadectwa przewozowego otrzymuje odbiorca sacharyny, duplikat przesyła się kontroli skarbowej, w której okręgu mieszka odbiorca, a odcinek pozostaje w fabryce. Jeżeli sztuczne substancje słodkie są przeznaczone na wywóz za granicę Rzeczypospolitej, duplikat świadectwa przewozowego przesyła się do wyjściowego urzędu celnego. Szczegóły podane w świadectwie

przewozowym wpisuje kontrola skarbową na koncie rozchodu w księdze gotowych fabrykatów (§ 24 c). Równocześnie z wydaniem świadectwa przewozowego zwraca kontrola skarbową odbiorcy pozwolenie na prawo nabycia sztucznych substancji słodkich.

§ 35. Hurtowny nabywca sztucznych substancji słodkich po przybyciu na miejsce przeznaczenia winien bezzwłocznie zgłosić ustnie lub pisemnie przywóz w najbliższej kontroli skarbowej, która porównuje przesyłkę z duplikatem świadectwa przewozowego a następnie odsyła tenże duplikat po stwierdzeniu zgodności przesyłki ze szczegółami w nim podanymi kontroli skarbowej w fabryce sztucznych substancji słodkich celem udokumentowania odnośnej pozycji rozchodu.

§ 36. W razie nieotrzymania duplikatu świadectwa przewozowego do 3 tygodni kontrola skarbową w fabryce zwraca się do kontroli skarbowej w miejscu zamieszkania odbiorcy celem wyjaśnienia przyczyn nieodesłania duplikatu.

§ 37. Fabryki sztucznych substancji słodkich mają być co najmniej raz na miesiąc kontrolowane przez inspektora akcyzy; oprócz tego kierownik urzędu akcyz i monopolów względnie D. O. S. obowiązany jest co najmniej raz na rok osobiście lub przez delegowanego urzędnika technicznej kontroli skarbowej przeprowadzić szczegółową rewizję takiej fabryki.

§ 38. Przy rewizjach ma być sprawdzone przede wszystkim, czy rzeczywisty zapas surowców względnie półfabrykatów, jako też gotowych wyrobów znajdujących się w magazynach fabryki, zgadza się ilościowo i jakościowo z zapasami książkowymi, czy księgi są należycie prowadzone i zamykane, czy wszystkie załączniki i dokumenty znajdują się na swoim miejscu, czy nałożone zamknięcia urzędowe przez kontrolę skarbową są nienaruszone, wreszcie czy nie zachodzi podejrzenie potajemnego wynoszenia gotowych wyrobów względnie jakiego innego naruszenia przepisów skarbowych przez fabrykę. Dzień i miesiąc przeprowadzenia rewizji oraz wynik tejże ma być wpisany w odnośnych księgach.

W razie stwierdzenia braków lub nadużyć spisuje się protokół.

III. Przepisy dotyczące tworzenia i obsadzania miejsc sprzedaży sztucznych substancji słodkich.

§ 39. W każdej siedzibie izby skarbowej może być otwarty wedle uznania Ministerstwa Skarbu hurtowy handel sztucznych substancji słodkich.

§ 40. Drobną sprzedaż sztucznych substancji słodkich może być otwarta tylko w tych miejscowościach gdzie zachodzi niezbędna potrzeba potemu t. j. przede wszystkim w miastach, co najwyżej jednak jedna sprzedaż na 10.000 mieszkańców.

§ 41. Ponadto każda apteka może otrzymać pozwolenie na nabywanie z hurtowni, przechowywanie i sprzedaż sztucznych substancji słodkich, jako lekarstwa dla chorych.

§ 42. Jedna osoba fizyczna lub prawna może otrzymać tylko jedną koncesję na handel i to na ściśle oznaczoną miejscowość i dokładnie określony obszar.

§ 43. Nie mogą otrzymać pozwolenia ani na wyrób, ani na handel sztucznych substancyj słodkich: osoby prawomocnie skazane za przemytnictwo albo za wykroczenia przeciwko przepisom skarbowym, jako też osoby skazane za oszustwo, lichwę żywnościową lub inne przekroczenia popełnione z chęci zysku, dalej osoby do których majątku utworzono konkurs, jako też wreszcie osoby, które z jakichkolwiek innych słusznych powodów nie zasługują na zaufanie władz skarbowych.

§ 44. Uprawnienia na drobny handel sacharyną na czas przejściowy mają być zasadniczo wydawane niezamożnym inwalidom, wdowom i sierotom po poległych żołnierzach lub po pracownikach państwowych, o ile osoby te posiadają odpowiednie wykształcenie ogólne i kupieckie, tudzież prowadzą osobiście jakikolwiek inny handel.

§ 45. W razie braku takich uprzywilejowanych kompetentów można wydać pozwolenie na handel sztucznych substancyj słodkich kooperatywom, związkom konsumentów lub wreszcie innym osobom prowadzącym jakikolwiek handel.

IV. Handel sztucznymi substancjami słodkimi.

§ 46. Podania o pozwolenie na prowadzenie handlu sztucznych substancyj słodkich należy wnosić do właściwego urzędu skarbowego akcyz i monopolów (D. O. S.).

Do podania należy dołączyć dokumenty stwierdzające czy i o ile proszący posiada przepisane warunki.

§ 47. Pozwolenie na handel sztucznych substancyj słodkich uprawnia do nabywania tych artykułów w miejscach wskazanych wyraźnie w pozwoleniu, do przechowywania ich w oryginalnym opakowaniu fabrycznym w lokalu na ten cel przeznaczonym i do sprzedawania ich po cenie taryfowej ustanowionej przez Ministerstwo Skarbu.

§ 48. Pozwolenie na handel sztucznych substancyj słodkich może opiewać na handel hurtowy albo na handel drobny.

§ 49. Pod handlem hurtowym należy rozumieć prawo nabywania sztucznych substancyj słodkich w magazynach fabrycznych względnie składach Ministerstwa Skarbu celem dalszej odsprzedaży t. zw. drobnym sprzedawcom.

§ 50. Pod drobnym handlem należy rozumieć prawo nabywania sztucznych substancyj słodkich w składach hurtowych celem rozsprzedaży tychże w drobnych ilościach między konsumentów na ich własne potrzeby.

§ 51. W pozwoleniu na handel sztucznych substancyj słodkich musi być wymienione:

- a) imię i nazwisko osoby względnie nazwa instytucji uprawnionej do prowadzenia handlu,

- b) dokładne miejsce (miejscowość, ulica, № domu), gdzie ma być handel prowadzony,
- c) czy handel ma być hurtowy, czy drobny, czy też oba rodzaje razem,
- d) dokładne miejsce poboru t. zn., z której fabryki względnie którego składu lub wreszcie z której hurtowni mają być pobierane sztuczne substancje słodkie,
- e) czy sztuczne substancje słodkie wolno sprzedawać tylko drobnym sprzedawcom, czy wogóle wszystkim zgłaszającym się konsumentom, czy też tylko pewnego rodzaju odbiorcom np. w aptekach tylko osobom chorym, jako lekarstwo.

§ 52. Uprawnienie na handel nie może być ani wydzierżawione, ani odstępowane innym osobom. Prowadzenie handlu przez zastępcę zależne jest od zezwolenia tej władzy skarbowej, która nadała uprawnienie na handel.

§ 53. Prowadzący sprzedaż obowiązany jest sprzedawać sztuczne substancje słodkie w oryginalnym opakowaniu po cenach taryfowych.

§ 54. W lokalu sprzedaży musi znajdować się na widocznym miejscu koncesja na sprzedaż sztucznych substancyj słodkich, tudzież taryfa sprzedaży.

§ 55. Sprzedawca obowiązany jest dozwolnić kontroli skarbowej wstępu każdej chwili do lokali sprzedaży i przechowywania sztucznych substancyj słodkich, udzielać potrzebnych wyjaśnień, okazać na żądanie tejeż kontroli prowadzone zapiski dotyczące handlu i wogóle obrotu sztucznych substancyj słodkich.

§ 56. Bliższe prawa i obowiązki handlarzy sztucznych substancyj słodkich określone będą w protokole spisanim przy nadaniu hurtowni względnie drobnej sprzedaży.

§ 57. Do użytku władz skarbowych obowiązani są sprzedawcy sztucznych substancyj słodkich prowadzić:

a) hurtowni: 1) księgę składową z kontem przychodu i rozchodu z uwidocznieniem wagi, rodzaju i wartości pobranych i wydawanych sztucznych substancyj słodkich, 2) wykaz drobnych sprzedawców przydzielonych do poboru.

Każdy pobór i wydatek z hurtowni musi być należycie udokumentowany.

b) drobnym sprzedawcy obowiązani są przechowywać u siebie wszelkie dowody dotyczące poboru sztucznych substancyj słodkich ułożone w chronologicznym porządku co najmniej przez 3 lata.

§ 58. Pozwolenie na sprzedaż sztucznych substancyj słodkich może być każdej chwili nawet bez podania powodów wedle uznania właściwej władzy skarbowej odwołane.

§ 59. Sztuczne substancje słodkie nie mogą być przedmiotem handlu obnośnego względnie domokrajnego.

---

§ 60. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *W. Grabski*
